

Meer of minder EU?

Een politiek rollenspel in de klas

De Tweede Kamer leent zich perfect voor het houden van rollenspellen. Het is een context waarbinnen je vele geschiedenisbegrippen kunt toepassen. In deze *Kleio in de klas* draait het om de vraag: 'Willen we meer of minder Europese Unie?'

Rik van der Elst is docent geschiedenis en staatsinrichting aan de Fontys Lerarenopleiding Tilburg en docent maatschappijwetenschappen op NSG Groenewoud in Nijmegen.

Wat?

Een rollenspel waarbij leerlingen zich moeten inleven in politieke ideologieën om zo een debat te voeren over de rol van de Europese Unie binnen de context van de Tweede Kamer.

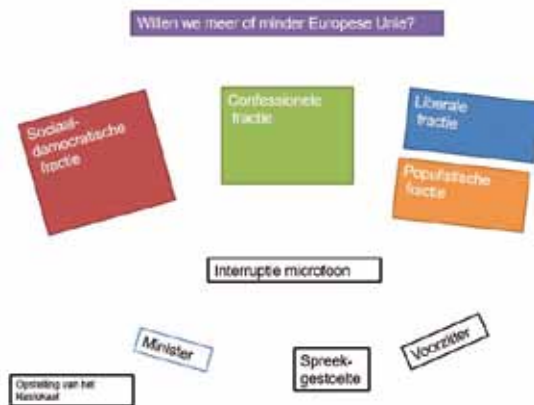
Voor wie?

Bovenbouwklassen havo/vwo.

Hoe?

'Willen we meer of minder Europese Unie?' Dat is de vraag die centraal staat tijdens dit rollenspel. Leerlingen zijn verdeeld over vier politieke partijen. We hebben een liberale, confessionele, sociaaldemocratische en populistische fractie. Iedere partij heeft een fractieleider toegewezen gekregen en een kaart met achtergrondinformatie over inhoud en stijl van politiek voeren. De docent treedt op als liberale minister. Hij presenteert een wetsvoorstel waarin hij pleit voor meer autonomie van het land en dat de nadruk moet liggen op het nationale belang en de internationale handel. De verschillende fracties gaan in beraad en moeten hun standpunt formuleren en vragen bedenken die ze in de eerste termijn gaan stellen aan de minister.

Alle leerlingen zijn in dit fractieberaad actief en nemen deel aan de interne partijdiscussie. Uiteindelijk gaat de fractieleider in discussie met de minister. Na het interne beraad start de eerste termijn van de vergadering. Alle fractievoorzitters komen aan het woord bij het spreekgestoelte. Een leerling treedt op

als voorzitter van het parlement. Alle Kamerleden hebben de mogelijkheid de minister te interrumperen om op deze manier het debat los te krijgen. Na afloop van de eerste termijn is er ruimte voor de lobbyronde. Alle leerlingen krijgen tien minuten 'koffiepauze'. Ze hebben daarin de mogelijkheid om bij andere partijen te lobbyen om draagvlak te krijgen voor hun eigen ideeën, moties of vragen. Door deze ronde is wederom iedereen actief bij het rollenspel. Vervolgens gaan we verder met de plenaire vergadering in tweede termijn. Andere leerlingen van de vier partijen mogen nu vragen gaan stellen aan de minister. Na afloop van deze termijn wordt er over het wetsvoorstel van de minister en eventuele ingediende moties gestemd.

Het rollenspel kan nog worden aangevuld met actiekaarten voor individuele leerlingen of complete partijen. Dit zijn extra instructies om leerlingen op

weg te helpen en het te vereenvoudigen of juist om het debat moeilijker te maken. Ook kunnen er extra fractievergaderingen of lobbyrondes worden toegevoegd. Er zijn veel mogelijkheden om dit rollenspel in te perken of uit te breiden. Maar het doel blijft: leerlingen actief aan de slag te laten gaan met historische begrippen, inleving en argumenteren om op deze manier tot een hoger niveau van historisch redeneren te komen.

Wat levert het op?

Leerlingen zijn actief bezig met de inleving in verschillende politieke ideologieën. Daarnaast leren ze de verschillende onderdelen van een Tweede Kamerdebat en de daarbij behorende begrippen. Ook levert het je als docent inzichten op over de verbale vaardigheden van leerlingen en het vermogen tot argumenteren. Bij dit alles is plezier een niet te missen opbrengst, omdat de leerlingen op een speelse manier bezig zijn.

Waarom?

Uit de literatuur blijkt dat leerlingen begrippen beter doorgronden wanneer ze deze ervaren binnen een rollenspel.¹ Daarnaast verhoogt het spelelement de motivatie van leerlingen. Leerlingen worden fanatiek en zijn zelfs na de les nog bezig met het vak en de lesstof. Ook zijn veel leerlingen tijdens een rollenspel bezig met argumenteren, inleving en soms met brongebruik. Belangrijke elementen binnen het historisch redeneren.

Waar moet je op letten?

Zorg voor voldoende voorbereidingstijd in de les. Leerlingen voelen zich zekerder door hun voorbereiding. Het rollenspel krijgt meer belang en meer status als je ze het in de les laat voorbereiden. Zorg ook voor een goede nabespreking op proces én op begrippen. Niet iedere leerling hoeft deel te nemen aan het publieke debat om toch actief te zijn. In de Tweede Kamer heb je ook *backbenchers*. Leerlingen kunnen actief zijn in het overleg met de fractie of tijdens lobbyrondes. Tot slot: bereid je voor op verhitte discussies en fanatieke leerlingen!

Wat kun je nog meer doen?

Je kunt leerlingen zich laten inleven in een politieke stroming. Ze kunnen vanuit die politieke stroming aan de slag met historische gebeurtenissen zoals de grondwetswijziging van 1848, 1917 of 1983. Of je laat

ze zich inleven in een historisch figuur als Thorbecke of Troelstra. Een andere optie is om de leerlingen aan de hand van een politieke partij (Liberale Unie, ARP of SDAP) een aanzet te laten maken voor een wetsvoorstel. Vervolgens kun je daar weer een Tweede Kamerdebat over houden. Een rollenspel biedt schitterende mogelijkheden om hogere denkvaardigheden te trainen en leerlingen aan de slag te laten gaan met historische begrippen. ■

¹ McIntosh, D., The uses and limits of the model United Nations in an International Relations Classroom, *International Studies Perspectives* (2001).

De opstelling van de klas in het debat.

Meer weten?

Wil je meer weten over rollenspellen in de klas?

Of wil je me helpen met het verbeteren van andere rollenspellen?

Neem dan contact met me op: r.vanderelst@fontys.nl.

Les in schematisch overzicht

Wat moet er gebeuren?	Wie is er bezig?
Presenteren wetsvoorstel	Docent treedt op als liberale minister
Overleg binnen de fracties	Leerlingen binnen hun eigen groep
Eerste termijn van de vergadering	Fractieleden van de partijen stellen vragen aan de minister, mogelijke interrupties door andere partijen
Fractieoverleg met als doel: <ul style="list-style-type: none"> • Vragen aan minister • Mogelijke moties • Mogelijke wetsvoorstellen 	Leerlingen overleggen binnen de eigen fractie
'Koffiepauze' Leerlingen moeten bij andere fracties steun gaan zoeken voor hun moties en wetsvoorstellen	Leerlingen overleggen met andere fracties
Tweede termijn van de vergadering, partijen presenteren hun nieuwe vragen, moties of wetsvoorstellen	Leerlingen overleggen in plenaire vergadering
Stemmen over: <ul style="list-style-type: none"> • Wetsvoorstel minister • Wetsvoorstellen van fracties in de Kamer • Moties van fracties in de Kamer 	Leerlingen onder leiding van de voorzitter
Nabespreking van de les op proces en inhoud	Docent is gewoon weer docent